

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 19 MARS 1909.

Projet de loi approuvant le Traité de commerce et de navigation conclu le 16/29 août 1908, entre la Belgique et la Bulgarie (1).

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA COMMISSION (2), PAR M. DE WINTER.

MESSIEURS,

Le Traité de commerce et de navigation, intervenu le 16/29 août 1908, entre la Belgique et la Bulgarie, comprend un ensemble de dispositions qui règlent de façon détaillée, et sur les bases généralement admises, les relations commerciales entre les deux pays.

Les articles 1, 3 et 9 garantissent aux ressortissants de chacun des deux États, le libre exercice du commerce et de l'industrie sur le territoire de l'autre État.

Les privilèges, immunités et autres faveurs dont jouissent ou jouiront en cette matière les nationaux de l'une des Parties contractantes, seront communs à ceux de l'autre.

Aux termes de l'article 2, les ressortissants de chacune des Parties contractantes seront exempts, sur le territoire de l'autre, de tout service militaire dans l'armée régulière, la marine, la milice et la garde civique. Ils ne seront astreints qu'aux prestations et aux réquisitions militaires imposées aux nationaux, et ils auront droit aux indemnités établies en faveur des nationaux par les lois en vigueur.

L'existence juridique des sociétés commerciales constituées suivant les lois particulières de l'un des deux pays, est reconnue dans l'autre pays. (Art. 4.)

Par ses articles 3, 6, 7 et 8 principalement, le Traité règle le régime applicable aux marchandises importées dans les pays respectifs, ou transitant par ces pays.

(1) Projet de loi, n° 67.

(2) La Commission était composée de MM. Van Cleemputte, *président*, Carton de Wiart, Lorand, Verhaegen et de Winter.

Ainsi qu'on peut le constater par l'examen du tableau A annexé au Traité, et formant le développement de l'article 6, les efforts des Négociateurs belges ont réussi à assurer directement, en faveur d'une série d'articles pour lesquels l'industrie nationale s'est acquise une situation prépondérante, des dégrèvements qui en faciliteront l'accès sur le marché bulgare.

Parmi ces articles, il y a lieu de relever notamment : les verres à vitres, les produits métallurgiques, les armes, les produits chimiques, les tissus, etc.

D'autre part, en vertu de la clause du traitement de la nation la plus favorisée, nous sommes appelés à bénéficier des nombreuses réductions de droits accordées déjà par la Bulgarie à d'autres Etats, ainsi que de celles qui le seront à l'avenir. Les concessions douanières inscrites dans les Traités conclus par plusieurs pays industriels, dont les intérêts sont analogues aux nôtres, ont donc permis à la Belgique de limiter ses demandes de dégrèvement.

Par son article 20, le Traité belgo-bulgare prévoit une exception à l'application du traitement de la nation la plus favorisée, pour ce qui concerne les concessions que l'une des Parties contractantes accorderait à un tiers-Etat en vertu d'une union douanière.

Des membres de la Commission ont fait remarquer à ce propos, que l'inscription dans le Traité d'une clause consacrant cette restriction, restriction qu'ils approuvent d'ailleurs, ne doit pas être considérée cependant comme impliquant nécessairement, que l'absence d'une semblable stipulation rendrait impossible la conclusion d'une union douanière avec les pays voisins.

Les articles 10 à 17 du Traité s'occupent de la navigation dans les eaux respectives. Les navires de chacun des deux pays seront traités, dans les ports de l'autre, sur le même pied que les bâtiments nationaux, ou ceux de la nation la plus favorisée. Ainsi que le stipulent généralement les traités de l'espèce, le cabotage demeure toutefois exclusivement réservé, dans chacun des deux pays, au pavillon national.

Par son article 18, le Traité établit le principe de la protection réciproque des marques de fabrique ou de commerce belges et bulgares.

Les exceptions faites aux stipulations du Traité, en faveur des produits de la pêche nationale, et celles concernant les monopoles d'Etat existant en Bulgarie sur la poudre, le tabac, l'alcool, le sel, le pétrole, les allumettes, le papier à cigarettes et les cartes à jouer, forment l'objet des articles 19 et 21.

Enfin, en vertu de l'article 22, les contestations qui viendraient à surgir au sujet de l'interprétation ou de l'application du Traité, y compris les tarifs, seront, si l'une des parties contractantes en fait la demande, soumises à la décision d'un tribunal arbitral. La procédure d'arbitrage se trouve réglée dans le Protocole final.

Ces dispositions, relatives à l'arbitrage, ont fixé particulièrement l'attention de la Commission. Elle a exprimé le vœu que le Gouvernement ne s'en tienne pas à cette clause visant un cas d'application particulière du principe de l'arbitrage, et qu'il saisisse une prochaine occasion de négocier

avec le Gouvernement Bulgare une convention d'une portée plus générale sur la matière, ainsi que cela a été fait avec d'autres pays.

La Commission, chargée de l'examen du Traité de commerce et de navigation conclu à Sophia, le 16/29 août 1908, entre la Belgique et la Bulgarie, approuve cette convention à l'unanimité de ses membres. Elle a, en conséquence, l'honneur de vous proposer, Messieurs, l'adoption de ce projet de loi, soumis aux délibérations des membres de la Chambre des Représentants.

Le Rapporteur,

JEAN DE WINTER.

Le Président,

JUSTIN VAN CLEEMPUTTE.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 19 MAART 1909.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Handels- en Scheepvaartverdrag
op 16/29 Augustus 1908 gesloten tusschen België en Bulgarije (1).

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE (2) UITGEBRACHT DOOR DEN HEER DE WINTER.

MIJNE HEEREN,

In het Handels- en Scheepvaartverdrag, dat op 16/29 Augustus 1908 werd gesloten tusschen België en Bulgarije, komt een samenstel van bepalingen voor, waarbij de handelsbetrekkingen tusschen beide landen omstandig en naar de algemeen aangenomen grondslagen worden geregeld.

De artikelen 1, 3 en 9 waarborgen aan de onderdanen van elken der beide Staten volle vrijheid om handel te drijven en nijverheidsbedrijven uit te oefenen op het grondgebied van den anderen Staat.

De voorrechten, vrijdommen en andere gunsten welke de inlanders van eene der Verdragsluitende Partijen op dat gebied genieten of zullen genieten, zullen aan die der andere Partij ten goede komen.

Krachtens artikel 2 zullen de onderhoorigen van elke der Verdragsluitende Partijen, op het grondgebied der andere, vrij zijn van elken krijgslust, zoowel in de land- en zeemacht als in de militie en de burgerwacht. Ze zullen tot geene andere militaire verstrekkingen verplicht zijn en aan geene andere militaire verordeningen moeten gevolg geven dan die, aan de inlanders opgelegd; tevens zullen zij aanspraak hebben op de schadeloosstellingen welke door de van kracht zijnde wetten zijn bepaald ten bate van de inlanders.

Het juridisch bestaan van de handelsvennootschappen, opgericht volgens de bijzondere wetten van een van de beide landen, wordt erkend in het andere land (artikel 4).

De artikelen 5, 6, 7 en 8 van het Verdrag bepalen hoofdzakelijk de

(1) Wetsvoorstel, n° 67.

(2) De Commissie bestond uit de heeren Van Cleemputte, voorzitter, Carton de Wiart, Lorand, Verhaegen en de Winter.

regelen die van toepassing zijn op de goederen welke in de landen worden in- of doorgevoerd.

Zooals blijkt uit het onderzoek van de aan het Verdrag toegevoegde tabel A, die artikel 6 toelicht, zijn de Gevolmachtigden van België er in geslaagd, ten bate van eene reeks waren, voor welke de Belgische nijverheid een overwegenden stand heeft verworven, verminderingen van rechten te bekomen, waardoor die waren gemakkelijker toegang zullen hebben tot de Bulgaarsche markt.

Onder bedoelde waren dient men te vermelden, onder andere, venster-glas, producten der ertsnijverheid, wapens, scheikundige producten, geweven stoffen, enz.

Anderzijds, heeft het beding van de behandeling der meest begunstigde natie ten gevolge, dat wij gerechtigd zijn om voordeel te trekken uit de talrijke verminderingen van rechten die vroeger door Bulgarije werden toegestaan aan andere Staten, evenals uit de verminderingen welke in de toekomst nog mochten verleend worden. België kon dus zijne aanvragen om verminderingen beperken, vermits de verlagingen in de tarieven reeds zijn bekrachtigd in de verdragen gesloten met verscheidene nijverheidslanden wier belangen nagenoeg dezelfde zijn als de onze.

Bij artikel 20 van het verdrag tusschen België en Bulgarije is eene uitzondering voorzien op de toepassing van de behandeling der meest begunstigde natie : deze uitzondering betreft de verlagingen in de tarieven, die door een van de Verdragsluitende Partijen aan een anderen Staat mochten toegestaan worden krachtens een Tolverbond.

Naar aanleiding van deze bepaling werd door leden van de Commissie aangemerkt dat het opnemen, in het Verdrag, van een beding tot bekrachtiging van die beperking — beperking welke zij overigens goedkeuren —, niet moet worden verklaard in dezen zin dat, moest het in het Verdrag niet voorkomen, men geen Tolverbond zou mogen sluiten met de naburige landen.

De artikelen 10 tot 17 van het Verdrag handelen over de scheepvaart in de wateren van beide landen. De schepen van elk van de beide landen zullen, in de havens van het andere land, op denzelfden voet worden behandeld als de inlandsche schepen of als die van de meest begunstigde natie. In overeenstemming met wat over 't algemeen is bepaald door soortgelijke verdragen, wordt de kustvaart nochtans uitsluitend voorbehouden, in elk van de beide landen, aan de nationale vlag.

Bij artikel 18 huldigt het Verdrag het beginsel van de wederkeerige bescherming der Belgische en Bulgaarsche fabrieks- of handelsmerken.

In de artikelen 19 en 21 is er sprake van de uitzonderingen op de bepalingen van het Verdrag ten bate van de voortbrengselen der inlandsche visscherij, alsmede van de uitzonderingen betreffende de Staatsmonopoliën, in Bulgarije, voor het buskruit, de tabak, den alcohol, het zout, de petroleum, de lucifers, het sigarettenpapier en de speelkaarten.

Ten slotte zullen, krachtens artikel 22, de geschillen, die mochten oprijzen omtrent de uitlegging of de toepassing van het Verdrag, met inbegrip van de tarieven, onderworpen worden, indien een van de beide Verdrag-

sluitende Partijen zulks aanvraagt, aan de beslissing van een scheidsgerecht. De regelen, voor het Scheidsgerecht in acht te nemen, zijn bepaald in het Slotprotocol.

De Commissie hield zich bijzonder bezig met deze bepalingen betreffende het scheidsgerecht. Zij drukte den wensch uit dat de Regeering zich niet tevreden zou stellen met bedoelde bepaling waarbij het beginsel van het scheidsgerecht wordt gehuldigd voor een bijzonder geval, doch dat zij bij de eerste gelegenheid in onderhandeling zou treden met de Bulgaarsche Regeering om eene meer algemeene overeenkomst op dat gebied te sluiten, zooals er reeds werden gesloten met andere landen.

De Commissie, belast met het onderzoek van het Handels- en Scheepvaartverdrag, dat op 16/29 Augustus 1908 te Sofia werd gesloten tusschen België en Bulgarije, keurt met eenparige stemmen dit verdrag goed. Zij heeft bijgevolg de eer U voor te stellen, Mijne Heeren, dit wetsontwerp aan te nemen, zooals het aan de leden van de Kamer der Volksvertegenwoordigers is onderworpen.

De Verslaggever,

JAN DE WINTER.

De Voorzitter,

J. VAN CLEEMPUTTE.

